

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки Факультет
культури і мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

«АБСТРАКТНИЙ ЖИВОПИС»

підготовки Магістра

спеціальності В4 «Образотворче мистецтво та реставрація»

освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво та візуальні практики»

Луцьк – 2026

Силабус освітнього компонента «**АБСТРАКТНИЙ ЖИВОПИС**» підготовки магістра галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, спеціальності В4 «Образотворче мистецтво та реставрація», за освітньо-професійною програмою «Образотворче мистецтво та візуальні практики».

Розробник: Тетяна ПРОКОПОВИЧ, завідувач кафедри, кандидат псих.наук. доцент

Гарант освітньо-професійної програми:

Олександр БЕРЛАЧ

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва

протокол № 8 від 26. 01. 2026 р.

Завідувач кафедри:

Тетяна ПРОКОПОВИЧ

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна	Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки Спеціальність В 4 «Образотворче мистецтво та реставрація» Освітньо-професійна програма «Образотворче мистецтво та візуальні практики» Магістр	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 120 год/4		Рік навчання 1
		Семестр 2
		Лекції 10
		Практичні 14
ІНДЗ: нема		Самостійна робота 88
		Консультації 8
	Форма контролю: залік	
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

ППП

Науковий ступінь

Вчене звання

Посада

Контактна інформація: тел. **0681015206**, e-mail prokopovych.tetiana@vnu.edu.ua

Дні занять

Прокопович Тетяна Анатолівна

кандидат псих.наук

доцент

завідувач кафедри образотворчого мистецтва

<https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

На основі дослідження сучасних видів та течій живопису здобувачі магістерського рівня формують здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва. Освітній компонент «Абстрактний живопис» передбачає розуміння абстрактного мистецтва, включно з базовими ідеями абстракціонізму, вивчення художників-засновників та послідовників даних течій, їхніх стильових ознак та засобів художньої виразності.

Здобувачі навчатимуться визначати, аналізувати та пояснювати історичні, культурологічні, соціокультурні та художньо-естетичні аспекти розвитку світового та українського абстрактного мистецтва, а також володітимуть інноваційними методами та технологіями роботи у відповідних матеріалах для створення безпредметного живопису у сучасних практиках.

2. Мета і завдання освітнього компонента:

Формування у здобувачів здатності до професійного виконання абстрактних живописних робіт, поєднання класичних та сучасних художніх прийомів, розвиток авторського стилю, концептуального мислення та уміння аргументовано презентувати власну художню ідею у жанрі абстрактного живопису..

Завданнями освітнього компонента є:

Вивчення історії абстрактного живопису та сучасних течій, аналіз стилю та художніх засобів художників-засновників і послідовників.

Освоєння практичних навичок створення безпредметного живопису у сучасних матеріалах та техніках.

Формування авторської концепції та індивідуальної художньої мови у сфері абстрактного живопису.

Розвиток здатності критично аналізувати власні роботи та роботи інших художників у контексті історії та сучасного мистецтва.

Підготовка до публічних презентацій, виставок та експозицій із обґрунтуванням творчих рішень.

3. Soft skills. У процесі опанування освітнього компонента у здобувачів магістерського рівня формуються такі soft skills:

- Креативність та генерація нових ідей: вміння створювати абстрактні композиції з індивідуальним баченням.
- Критичне мислення та аналіз : оцінка стилів, художніх рішень та концепцій.
- Візуальна комунікація: передача емоційного та смислового змісту через абстрактні образи.
- Візуальна комунікація: здатність передавати ідеї, смисли та емоції засобами образотворчого мистецтва, аргументовано презентувати власні творчі роботи.
- Адаптивність і відкритість до нового : готовність працювати з різними мистецькими стилями, матеріалами та сучасними художніми практиками.
- Комунікативна культура та академічна доброчесність: здатність аргументовано висловлювати власну позицію, дотримуючись етичних і професійних норм у мистецькому середовищі.

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				Форма контролю / бали
	Усього	у тому числі			
		Лек.	Прак.	Конс.	
Змістовий модуль 1. Історія та класичні підходи до абстрактного мистецтва					
ема 1. Абстрактне мистецтво як різновид сучасного образотворчого мистецтва. Вивчення історії та еволюції абстрактного мистецтва; Символіка форм та кольору в безпредметному живописі; Типові композиційні рішення, ритм та структура абстрактної композиції; Основи пропорцій, світлотіні, колористики та композиційних принципів у абстрактному образотворчому мистецтві.	12	2			10
Тема 2 Базові ідеї абстракціонізму Основні принципи абстрактного мистецтва: відказ від предметності, робота з формою, кольором та простором; Основні художні експерименти і концепції, які визначають абстракціонізм; Психологічний та емоційний	12	2			10

вплив абстрактної композиції на глядача.						
Тема 3. Тема 3. Течії абстракціонізму та їх характерні ознаки Огляд основних течій абстракціонізму: геометричний, ліричний, експресивний, конструктивізм тощо; Основні представники – засновники та послідовники кожної течії; Стилістичні та композиційні особливості кожної школи та течії.	12	2			10	
Тема 4 . Стильові ознаки та засоби художньої виразності течій абстракціонізму у сучасному безпредметному живописі Аналіз засобів художньої виразності сучасних абстрактних художників; Робота з матеріалом, фактурою, мазком, кольором, простором у безпредметному живописі; Особливості авторського підходу у поєднанні класичних і сучасних методів.	14	2		2	10	
Разом за змістовим модулем 1	50	8		2	40	
Змістовий модуль 2. Сучасні практики та авторський абстрактний живопис						
Тема 5. «Експеримент з формою та кольором» Створити абстрактну композицію у техніці олійного живопису. Використати різні художні прийоми: фактуру, мазок, контрастні кольори.	24	2	4	2	16	20
Тема 6. «Абстрактна композиція у стилі обраної течії» Вибрати одну течію абстракціонізму (геометричну, ліричну, експресивну) та створити ескіз або малу композицію у цьому стилі. Пояснити стилістичні ознаки та художні прийоми обраної течії.	24		6	2	16	20
Тема 7. . «Сучасна авторська абстракція» (контрольна робота) Виконати одну завершену картину у техніці олійного живопису (формат А2). Демонструвати авторську концепцію, експресію, композиційну цілісність та сучасні	22		4	2	16	20

художні прийоми.						
Разом за змістовим модулем 2	70	2	14	6	48	60
Усього годин / балів	120	10	14	8	88	60
Підсумковий контроль						
КР «Сучасна абстракція: композиція, колір, експресія»»						40
Всього балів						100

Методи контролю: КР – контрольна робота*

Контроль здійснюється у формі виконання здобувачем освіти контрольного завдання згідно затвердженого графіку. Контрольні роботи з курсу проводяться у формі виконання практичних робіт. Оцінка за контрольну роботу доводиться до відома здобувачів освіти не пізніше семи днів після проведення. Перескладання контрольної оцінки з метою її підвищення не дозволяється. Максимальна кількість балів – 40.

Контрольна робота : Створити живописний твір «Сучасна абстракція: композиція, колір, експресія» Формат А 2. Полотно, олія

Концепція та композиція:

Створити завершений абстрактний твір з виразною композиційною структурою.

Використання нетрадиційних матеріалів (акрилові пасти, гелі, текстурні суміші, експериментальні фарби) у створенні безпредметних композицій;

Сучасні технології нанесення фарби: шпатель, мастихін, фактурні накладання, багатошаровість;

Поєднання класичних і експериментальних прийомів для створення унікального художнього образу;

Розвиток авторської манери та стилю через експерименти з матеріалом і технікою.

5. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійні завдання є обов'язковими для виконання кожним здобувачем. Самостійні завдання спрямовані на закріплення навичок, набутих під час практичних занять та відповідають їх темам.

Опрацювання теоретичного матеріалу і доопрацювання практичних завдань відповідно тем змістових модулів.

IV. Політика оцінювання.

Політика викладача щодо здобувача освіти.

Силабус розроблено згідно [2025 Положення про організацію освітнього процесу на першому \(бакалаврському\) та другому \(магістерському\) рівнях вищої освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#)

Аудиторні навчальні заняття проводяться за затвердженим в установленому порядку розкладом. Для успішного засвоєння відповідних фахових компетентностей з даного освітнього компонента здобувач зобов'язаний відвідувати усі аудиторні заняття та виконувати завдання.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування) навчання може

відбуватись за індивідуальним графіком навчання згідно [2025 ПОЛОЖЕННЯ про організацію освітнього процесу здобувачів освіти за індивідуальним графіком навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#) за погодженням із керівником курсу та деканатом факультету.

Оцінювання знань здобувача освіти здійснюється згідно [2025 ПОЛОЖЕННЯ про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки](#)

Замість практичної поточної роботи, на розгляд викладача, здобувачу може зараховуватись участь у конкурсі чи виставці, з живопису, абстрактного живопису чи графіки, при умові, що він свою експонував творчу роботу в період залікового кредиту. Згідно з [2024 ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#) .

Політика щодо академічної доброчесності.

Викладач і здобувач освіти мають дотримуватись [ст. 42 Закону України «Про освіту»](#). Усі здобувачі освіти повинні ознайомитись із основними положеннями [Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#) та [Ініціативою академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ](#).

Практичні роботи студентів мають бути оригінальними творами власного виконання. Приклади можливої академічної недоброчесності – творчий або академічний плагіат. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності як повторне проходження оцінювання (повторне виконання завдання відповідної теми).

Здобувачу освіти необхідно дотримуватися морально-етичних правил: не пропускати аудиторних занять (у разі пропуску – причину підтвердити документально) не привласнювати чужу інтелектуальну працю; вказувати посилання на першоджерело. У творчих, дослідницьких, методичних роботах, при виконанні самостійної роботи, слід аргументовано доводити і висловлювати власну думку, спираючись на знання та уміння, здобуті у процесі навчання у ЗВО.

Приклади можливої академічної недоброчесності :

- у практичних завданнях – використання чужих робіт, виконаних не власне здобувачем освіти,
- у теоретичних завданнях – відсутність посилань на використані джерела, присвоєння, (без відповідних посилань) чужих умовиводів та міркувань.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік тощо);
- повторне проходження відповідної теми або змістового модуля.

Порушенням академічної доброчесності також вважаються: академічний плагіат, списування, необ'єктивне оцінювання.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Поточні роботи оцінюються наприкінці вивчення відповідної теми, кінцевий термін здачі - напередодні контрольної роботи з даного змістового модуля. Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин.

Здобувач освіти має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу чи змісту практичних завдань протягом робочого часу усно, електронною поштою. На запит зацікавлених здобувачів освіти, викладач призначає консультацію для аналізу самостійної роботи здобувачів освіти. Відвідування таких консультацій за бажанням здобувачів освіти.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).

Перескладання модулів за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) оцінюється без зниження оцінки.

Поточні роботи оцінюються наприкінці вивчення відповідної теми, Кінцевий термін здачі – напередодні контрольної роботи з даного змістового модуля, або ж на затверджену, на засіданні кафедри дату перегляду академічних робіт в кінці семестру.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом, але бали за це не нараховуються. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Не вітаються запізнення на заняття. У разі пропуску занять, здобувачі освіти має самостійно опрацювати матеріали тем і підтвердити їх опанування відповідними нотатками, а також практичною роботою. Довгострокова відсутність здобувача освіти на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з освітнього компонента і його можливого подальшого відрухування. Додаткові заняття з такими здобувачами освіти не передбачені.

У випадку, якщо здобувач освіти пропускає заняття з поважної причини, він має змогу надолужити вивчений матеріал, отримавши та виконавши індивідуальне завдання яке оцінюється згідно оцінювання конкретного пропущеного лекційного чи практичного заняття.

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали. У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг здобувач може дібрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем або перездати якусь тему тощо).

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершальних етапах. Він проводиться у формі контрольних робіт та заліку.

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам освіти з освітнього компонента «**Абстрактний живопис**», є сумою балів за виконання практичних завдань та самостійну роботу та підсумковий контроль (КР).

Впродовж семестру, здобувач освіти за виконання завдань поточного контролю і самостійної роботи накопичує максимально 100 балів. У випадку, якщо здобувач освіти отримав менше, ніж 35 балів, він має бути відрухований за академічну неуспішність.

Перегляд творчих робіт відбувається в кінці кожного семестру у дату затверджену на засіданні кафедри.

Політика академічної доброчесності при вивченні даного ОК передбачає максимально прозорий підхід до навчання, доступності всього матеріалу, розуміння вимог та розуміння результатів навчання, відповідальності здобувача щодо процесу навчання. Максимальний бал, який може отримати здобувач за практичну роботу – 20 балів.

Неформальна освіта при викладанні ОК.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до **2024 ПОЛОЖЕННЯ** про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки за умови підтвердження, що зміст майстер-класів (семінарів, конкурсів, виставок тощо) відповідає темам курсу, сертифікати участі в них (або інші підтверджуючі документи) будуть достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

Формою семестрового контролю з освітнього компонента «**Абстрактний живопис**» є залік. Розподіл балів, що присвоюються здобувачеві освіти з освітнього компонента, є сумою балів за виконання практичних завдань та самостійну роботу та контрольну роботу (КР). Впродовж семестру, здобувач освіти за виконання завдань поточного контролю і самостійної роботи отримує – 60 балів. Підсумковий контроль здійснюється у формі контрольної роботи. Контрольна робота – це творча практична роботи за темами змістових модулів, за яку здобувач освіти може отримати максимально 40 балів.

Критерії оцінювання практичних завдань

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Критерії оцінювання
20-18	робота виконана на високому рівні з точки зору композиції,

	включаючи творчий підхід у вирішенні, побудови зображення та колористичного вирішення відповідно поставлених завдань, технічно досконала з точки зору володіння матеріалом.
17-14	робота виконана з незначними недоліками у передачі композиції, або колористично або технічно не досконала (відсутність гармонії кольору, недотримання техніки олійного живопису). Виконана з дотриманням усіх вимог передачі кольору живописними, передачі об'єму тоном.
13-9	робота, виконана на достатньому рівні з точки зору компонування, колористичного вирішення. Проте, робота не живописна, з незначним порушенням технології виконання. Не продемонстровані в повній мірі навички техніки олійного живопису.
8-5	робота має ряд значних помилок у колористичному, композиційному та тоновому вирішенні. Робота не живописна, з порушенням технології виконання. Не продемонстровані в повній мірі навички техніки олійного живопису.
4-0	робота має грубі помилки у колористичному, композиційному та тоновому вирішенні. Робота з грубим порушенням технології виконання. Не продемонстровано володіння технікою олійного живопису.

Критерії оцінювання за контрольну роботу

Оцінка за 40 бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
40-35	«Відмінно» – творча робота технічно бездоганна, включає творчий підхід у композиційному і тональному трактуванні.
34- 30	«Дуже добре» - творча робота відповідає обраній темі, технічна, з незначними недоліками.
29-25	«Добре» – Творча робота відповідає обраній темі, технічна, з недоліками.
24-20	«Задовільно» – заслуговує творча робота, що може продемонструвати теоретичні та практичні знання виконавця, але відповідає обраній темі та виконана не охайно із значною кількістю помилок.
19-11	«достатньо» - у роботі упущена творча складова питання, необхідна допомога викладача, неточне розуміння змісту і значення термінів і понять, недостатнє використання їх у відповіді. Творча робота виконана на недостатньому художньому рівні. Технічно недосконала.
10-1	«Незадовільно» з можливістю повторного складання. Відсутнє розуміння тематики, невміння охарактеризувати суттєві сторони розв'язання завдання, здобувач не може пояснити приклади наведені викладачем. Практична частина не виконана. Відсутні елементарні поняття технології виконання .

Термін здачі контрольних робіт оприлюднюється на початку семестру. До здачі

контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які здали усі поточні завдання даного змістового модуля.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг здобувач освіти може добрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем або перездати якусь тему, додатково виконати ряд тривалих та короткочасних етюдів, відповідно до теми, яка вивчається).

Порядок проведення заліку відбувається у вигляді перегляду представлених здобувачем освіти виконаних робіт за семестр відповідно до поданих тем. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

Максимальна кількість балів 100.

90-100 бал. – усі завдання виконані в повному обсязі. Здобувач проявив креативність мислення, що відобразилося у оригінальності форм виконаних завдань. Зроблені цікаві висновки до кожної теми з власними ідеями задіяння набутих компетентностей та отриманих знань.

82-89 бал – завдання виконані у повному обсязі. Допущені невеликі недоліки – проявлена недостатня креативність мислення.

75-81 бал. – обсяг виконання завдань з порушеннями до вимог. Допущені певні недоліки у представлення матеріалу, аналізу. Не проявлені оригінальність та креативність за осмисленою тематичною інформацією.

67-74 бал. – неповний обсяг виконання завдань. Не дуже вдало підібраний візуальний матеріал щодо тематики завдань. Робота без креативних думок і смислового навантаження.

60-66 бал. – неповний обсяг виконаних завдань. Не проявлено у висновках до кожної теми креативного мислення та зачатків прогнозування щодо застосування отриманих компетентностей у майбутній роботі. Відсутня презентаційна складова творчої роботи.

1-59 бал. – Завдання виконані або частково, або не виконані зовсім. Не дотримано вимог до виконання завдань. Не опановано потрібні компетентності, не засвоєно потрібний обсяг знання для професійної роботи.

Перегляд творчих робіт відбувається в кінці кожного семестру у дату затверджену на засіданні кафедри.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Берлач О. П. Малярські техніки, методи і прийоми роботи в станковому

живописі. Луцьк: Твердиня, 2011. 64 с.

2. Боднар О.Я. Золотий переріз і неевклідова геометрія в науці та мистецтві: Монографія. Львів: НВФ «Українські технологія», 2005. 198 с.

3. Волковський М. Колір в живописі. Київ: Видавництво В. Шевчук, 2016. 360 с.

4. Жердзіцький В.Е. Ахроматичні і хроматичні кольори / Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтва. Харків, 2005. № 1. С. 212-219.

12. Каленюк О., Панфілова О. Актуальні мистецькі практики: особливості впровадження в навчальний процес ЗВО. Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобич, 2022. Вип. 47. Том 2. С. 55-60.

13. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти: навчальний посібник для студентів художньо-графічних факультетів вищих педагогічних навчальних закладів. Київ: Вища школа, 2002. 188 с.

14. Лоханько В. Е. Художні матеріали і техніка живопису. Харків: Фоліо, 2019. 196 с.

24. Мтеріали і техніка олійного живопису : навч. посібник / укладач О. Я. Музика. Умань: ВПЦ «Візаві», 2013. 114 с.

25. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції (геометричні аспекти). Київ: Каравелла, 2004. 304с.

28. Прокопович Т. А Галькун Т. Д. Живопис в умовах воєнного часу. Як змінилося мистецтво підчас війни – колористика, тенденції, сюжет. Актуальні проблеми розвитку українського мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти [Текст]: матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2022. С. 99-102.

29.Прокопович Т. А. Актуальні проблеми формування та розвитку світового та українського сучасного мистецтва. Cultural and artistic practices: world and Ukrainian context : Scientific monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2023. 415-439 pp.

30. Прокопович Т. А. Основи кольорознавства. Луцьк: ВНУ ім. Л. Українки, 2022. 124 с.

36.Прокопович Т. А. Рисунок, як основа в живописі та скульптурі. Актуальні проблеми розвитку українського мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції. Луцьк: СНУ імені Лесі Українки, 2020. С. 86–89.

40. Prokopovych T., Avramenko D, Kaleniuk O., Lesyk-Bondaruk O., Tarasiuk I., Vakhramieieva H. Contemporary abstract art and its multidimensionality. AD ALTA: journal of interdisciplinary research. 2021. Vol. 11, No 1 (XV). P. 26 – 30. (Web of Science).

41.Features of fine arts of the early 21st century: painting, drawing, sculpture / Tetiana Prokopovych, Ivan Tarasiuk, Dmytro Zinko, Oleksandra Panfilova, Oleksandr Berlach, Roman Vilgushynskiy // AD ALTA: journal of interdisciplinary research. Volum 13. Issue 1. Special Issue XXXIV. The Czech Republic: 2023: – pp. 56 – 62.